

2021 Jaarverslag Mossenwerkgroep

Inleiding

De mossenwerkgroep van de KNNV afdeling Tilburg heeft in 2002-2003 al eens een grote inventarisatie uitgevoerd in De Brand bij Udenhout. Bij deze eerste inventarisatie, die werd gecoördineerd door Chris Buter en die ruim twee jaar duurde, zijn 162 mossorten aangetroffen in de negentien kilometerhokken die toen zijn onderzocht.

Afgelopen twee jaar hebben we De Brand bij Udenhout opnieuw onderzocht, ditmaal in 18 van de 19 kilometerhokken. Daarbij kwam een vrijwel even groot aantal soorten aan het licht, nu 163. Toen de pandemie uitbrak in het begin van 2020 werd het plezier in de inventarisatie nogal verstoord, waardoor we nauwelijks meer groepsgewijs bezig zijn geweest, maar elk in ons eentje.

Vergelijking inventarisaties van 2002-2003 en 2020-2021

Circa driekwart van alle soorten is in beide inventarisaties aangetroffen, 25% van de eerder gevonden soorten (41) hebben we niet meer aangetroffen. Maar van de soorten die we in de laatste inventarisatie aantreffen was ook 25% nieuw. We hebben deze eens naast elkaar gelegd en geprobeerd er een verklaring voor te vinden. Daaruit blijkt geen duidelijke overall trend, wel zijn er soorten bij die recent wat zijn toegenomen, zoals Dwergwratjesmos (*Cololejeunea minutissima*), Halvemaantjesmos (*Lunularia cruciata*) en Gewoon pelsmos (*Porella platyphylla*).

En in het terrein zijn ook veranderingen gaande, de Zandleij is opgeschoven richting Loonse en Drunese Duinen. Bovendien zijn er nieuwe boomkikkerpoelen gegraven en er zijn grote percelen afgeplagd, waardoor interessante nieuwe pioniermilieus zijn ontstaan, in het voordeel van o.a. Oermos (*Archidium alternifolium*) en Ongenerfd eendagsmos (*Ephemerum serratum*), Groot en Klein kortsteeltje (*Pleuridium subulatum*, resp. *Pleuridium acuminatum*).

Geen voor- of achteruitgang, wel hotspots

Over het geheel gesproken kunnen we op basis van deze verschillen niet spreken van vooruitgang of of achteruitgang van de mosflora in het gebied. Daarvoor is het onderzoek toch te oppervlakkig geweest, en driekwart van de taxa is bij het oude gebleven. Misschien mag je stellen dat De Brand nog steeds een rijk mossengebied is met enkele duidelijke hotspots, waaronder de Nieuwe Tiend Zuid en de Hoornmanken Tiend, een zeer nat moerasbos waar we Glad, Groot en Klein kringmos (*Neckera complanata*, *N. crispa* en *N. pumila*) aantreffen.

5 januari 2022, Maarten Mandos